

Svitlana TRAVINSKA

Krajowa Rada Ukrainy Telewizji i Radiofonii, Kijów

Prezydent Ukrainy a Krajowa Rada Ukrainy Radiofonii i Telewizji

Wstęp

W swojej pracy przedstawiam istotne znaczenie, organizację, ramy prawne, historię państwowego organu władzy na Ukrainie, jakim jest Krajowa Rada Ukrainy Radiofonii i Telewizji. W pracy poddano analizie akty prawne Ukrainy, które regulują działalność organów w przestrzeni informacyjnej. Praca jest skierowana na wyjaśnienie struktury organów władzy wykonawczej w dziedzinie medialnej, proces ich tworzenia i rozwoju. Pokazano też kompetencje Prezydenta odnośnie Krajowej Rady.

W temacie pracy zasygnalizowane zostały także przemiany w strukturze organów regulujących branżę radia i telewizji po uzyskaniu przez Ukrainę niepodległości. Określone zostają zarazem ramy prawne, odpowiedzialność, prawa i obowiązki Krajowej Rady.

Celem pracy jest określenie statusu, miejsca i funkcji, jakie pełni obecna rządowa instytucja w ukraińskim systemie prasowym. Tak założony cel podstawowy ujawnia potrzebę przedstawienia Krajowej Rady jako instytucji prawnej, regulowanej szeregiem przepisów o charakterze sankcjonującym. Zadaniem nie mniejszej wagi stało się ustalenie i opisanie wzajemnych relacji, jakie zachodzą pomiędzy normami prawnymi a decyzjami Krajowej Rady. Moim zamiarem było także zebranie, zweryfikowanie oraz zestawienie i opisanie sytuacji w systemie prasowym Ukrainy. Analiza ukraińskich normatywnych dokumentów zmierza do uzyskania odpowiedzi na pytania o sens i podstawy działalności Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji Ukrainy oraz funkcje, jakie ona spełnia.

Celem podejmowanych zadań nie było jednak wykazanie cenzorskiego charakteru instytucji Krajowej Rady. Zmierzałam natomiast do opisania zalet i niekonsekwencji ustawodawstwa. W pracy zostaje także poruszona kwestia identyfikacji zadań państwowej instytucji oraz kryteria jej istnie-

nia. Odrębną grupę zagadnień stanowi problematyka związana z procedurą powoływania członków Krajowej Rady. Podjęto zarazem próbę dokonania analizy szczegółowych właściwości mianowania na członka Krajowej Rady oraz uwarunkowanie bycia członkiem.

Ramy czasowe pracy wyznacza zasadniczo data uzyskania niepodległości (lata 90. XX w.) i obecny stan prawny na Ukrainie. W swym głównym nurcie praca obejmuje zatem stan, jaki wytworzył się po uchwaleniu ustawy o Telewizji i Radiofonii oraz ustawy o Krajowej Radzie Ukrainy Radiofonii i Telewizji. Akcent zostaje zatem położony na aktualne rozwiązania instytucjonalne i prawne. Przedstawiam Krajową Radę Ukrainy Radiofonii i Telewizji, jako instytucję, która nie jest tworem samodzielnym, lecz instytucją ulegającą rozwojowi pod wpływem wydarzeń społecznych i politycznych.

Podstawowa teza pracy zakłada, że Krajowa Rada Ukrainy Radiofonii i Telewizji jest konstytucyjnym, stałym, kolegialnym organem, którego celem jest nadzorowanie zgodności z prawem Ukrainy w dziedzinie radiofonii i telewizji oraz stoi na straży wolności słowa, prawa do informacji oraz dba o interes publiczny w radiofonii i telewizji.

W pracy odtworzono rodowód Krajowej Rady Ukrainy. Podjęto zarówno próbę zidentyfikowania i scharakteryzowania prawideł obowiązujących w systemie organów władzy w polityce informacyjnej. Omawia się także rzeczywiste i postulowane ramy normatywne, w jakich działa Krajowa Rada, jej funkcje, wskazuje się zarówno na cechy stanowiące jej użyteczności, jak i szkodliwości dla systemu prasowego. Opisano kompetencje urzędu Prezydenta w zakresie działalności Krajowej Rady. Przedstawiono również badanie aktualnego stanu, procesu i warunków działalności Krajowej Rady. W pracy znajdują odbicie analizy normatywnych dokumentów, na podstawie których opiera się prowadzona polityka państwa w sferze informacyjnej.

Zamiarem moim było zebranie i wykorzystanie materiału źródłowego o charakterze normatywnym, prawnym i dokumentacyjnym, a także uporządkowanie informacji na dany temat. Zebrany materiał badawczy poddano analizie. Metodę badawczą zastosowaną w pracy było badanie aktów prawnych oraz ich porównanie w założonym przedziale czasowym.

Praca opiera się w większości na źródłach pisanych. Należą do nich w szczególności źródła urzędowe, zwłaszcza obowiązujące akty prawne normujące funkcjonowanie na Ukrainie środków masowego przekazu.

Rodowód historyczny Krajowej Rady Ukrainy Radiofonii i Telewizji

21 grudnia 1993 r. nabrała mocy prawnej ustawa o Telewizji i Radiofonii¹, która po raz pierwszy zadeklarowała utworzenie na Ukrainie regulującego i kontrolującego organu państwowego w systemie mediów elektronicznych – Krajowej Rady Ukrainy Radiofonii i Telewizji. Natomiast 25 kwietnia 1994 roku Prezydent Ukrainy Leonid Krawczuk podpisał odpowiedni dekret o Krajowej Radzie Radiofonii i Telewizji². Ww. dekret zatwierdził pierwszy skład Krajowej Rady i wyznaczył jej kompetencje. Członkami Krajowej Rady zostali przedstawiciele nauki, kultury, sztuki, doświadczeni fachowcy: V. Barsuk (przewodniczący), A. Mikhaileenko, A. Moskalenko, V. Pohorilko, M. Popovic, V. Cendrovsky, A. Jaremczuk. Następnie 3 czerwca 1994 r. Prezydent wydał dekret o Tymczasowym Regulaminie Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, który był już zapowiadany w poprzednim dekrety³. Dokument ten założył główne cele, zasady, zadania, funkcje Krajowej Rady i określił obowiązki. Posłużył również jako podstawa do ustawy o Krajowej Radzie Ukrainy Radiofonii i Telewizji.

Nowo wybrany Prezydent Ukrainy Leonid Kuchma swoim dekretem z dnia 1 sierpnia 1994 r. rozwiązał wcześniej utworzoną Krajową Radę Radiofonii i Telewizji oraz odwołał dekret o Tymczasowym Regulaminie

¹ Закон України „Про телебачення і радіомовлення”, № 3759-XII від 21.12.1993, зі змінами Із змінами, внесеними згідно із Законами N 75/95-ВР від 28.02.95, N 198/95-ВР від 02.06.95, N 70/97-ВР від 14.02.97, N 595/97-ВР від 22.10.97, N 196/98-ВР від 05.03.98, N 193-XIV від 20.10.98, N 998-XIV від 16.07.99, N 1642-III від 06.04.2000, N 1709-III від 11.05.2000, N 2680-III від 13.09.2001, N 2921-III від 10.01.2002, N 744-IV від 15.05.2003, N 762-IV від 15.05.2003, N 871-IV від 22.05.2003, N 1294-IV від 20.11.2003, N 1407-IV від 03.02.2004, N 2810-IV від 06.09.2005, N 3099-IV від 17.11.2005, N 3253-IV від 21.12.2005, N 3317-IV від 12.01.2006, N 145-VI від 18.03.2008, <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>, 18.12.2009.

² Указ Президента України від 25.04.1994, № 186/94 „Про Національну Раду з питань телебачення”. Utracił moc na podstawie Dekretu Prezydenta N 420/94 від 01.08.94. <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>, 18.12.2009.

³ Указ Президента України від 13.06.1994, № 280/94 „Про тимчасове положення про Національну Раду з питань телебачення”. Utracił moc na podstawie Dekretu Prezydenta N 420/94 від 01.08.94, <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>, 18.12.2009.

Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji jako ten, który nie jest zgodny z obowiązującym ustawodawstwem Ukrainy⁴.

Rada Najwyższa Ukrainy 15 grudnia 1994 r. zatwierdziła nową uchwałę o Tymczasowym Regulaminie Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji⁵. Obowiązywała ona do momentu wejścia w życie jednolitej ustawy Ukrainy o Krajowej Radzie. Zarówno Parlament jak również Prezydent powołali przysługującą im liczbę członków Krajowej Rady. Na wniosek przewodniczącego Rady Najwyższej O. Moroza zostali desegnowani: V. Petrenko (przewodniczący), I. Maschenko, V. Pohorilko, A. Jaremczuk, a na wniosek Prezydenta L. Kuchmy: O. Kochektov, V. Kudin, A. Lachow, M. Slobodyan⁶. Tą datę uznaje się za oficjalną datę utworzenia Krajowej Rady, ponieważ wtedy po raz pierwszy wybrano skład KRURiT.

W danym okresie Krajowa Rada wykonała znakomitą pracę w podstawowej strukturyzacji przestrzeni informacyjnej państwa, tworząc konkurencyjne środowisko w mediach elektronicznych, kładąc podwaliny pod rozwój regionalnych sieci.

Nowy rozdział w historii Krajowej Rady rozpoczął się po przyjęciu Konstytucji w czerwcu 1996 roku, ponieważ Konstytucja określiła procedurą powoływania członków Krajowej Rady wśród kompetencji Parlamentu i Prezydenta. Ustawa z dnia 23.09.1997 r. o Krajowej Radzie Ukrainy Radiofonii i Telewizji rozszerzyła jej uprawnienia, jasno określając zadania i funkcje⁷. Dana uchwała ustawodawcza umocniła uprawnienia Krajowej Rady. Dalej następowały rotacje członków Krajowej Rady, jednak nie miało to wpływu na ogólną politykę informacyjną, która była wzmocniona normatywnymi aktami, a proces rotacyjny przebiegał tak jak

⁴ Указ Президента України від 1 серпня 1994 р. №420/94 „Про Укази Президента України від 25.04.1994 № 186 та від 3.06.1994 № 280”, <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>, 18.12.2009.

⁵ Постанова Верховної Ради України від 15.12.1994, № 293/94-В „Про проект Положення про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення”, <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>, 13.12.2009.

⁶ Opracowano za danymi Krajowej Rady Ukrainy Radiofonii i Telewizji, <http://www.nrada.gov.ua/cgi-bin/go?page=59>, 19.12.2009.

⁷ Закон України „Про Національну Раду України з питань телебачення і радіомовлення”, N 538/97-ВР від 23.09.1997 року, із змінами згідно законів N 3317-IV від 12.01.2006, N 1722-VI від 17.11.2009, <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>, 18.12.2009.

jest on przewidziany w ww. ustawie. W tym okresie zadaniem Krajowej Rady było opracowanie i zatwierdzenie szeregu ważnych przepisów dotyczących licencjonowania i kontroli przestrzegania prawodawstwa standardów transmisji. Rozpoczęto aktywny proces licencjonowania kablowej i satelitarnej transmisji, wprowadzono wizualne klasyfikacyjne symbole telewizyjne przeznaczone dla różnych grup wiekowych widzów. Rozszerzyły się sieci telewizyjne i radiowe o takie kanały, jak: ICTV, STB, Novy Kanal, TET, Tonis, Ukraina. Stworzono potężne sieci stacji FM, utworzono internetową stronę Krajowej Rady, uruchomiono Biuletyn Krajowej Rady Ukrainy Radiofonii i Telewizji.

Następnym etapem w historii tworzenia Krajowej Rady było powołanie nowych członków. W marcu 2005 roku Rada Najwyższa Ukrainy wybrała nowych członków: T. Lebedeva, V. Ponedilko, V. Szevczenko, J. Plaksuk. Również Prezydent w ramach przysługującej mu puli powołał następne osoby: A. Muroszniczenko, I. Kurus, V. Liasowski, J. Storozuk. Nowy skład ogłosił podstawowe zasady działania Krajowej Rady i jej priorytety. Bezwzględny zasługami tego składu było tworzenie przestrzeni informacyjnej i audiowizualnej Ukrainy wyłącznie tylko przez Krajową Radę jako specjalny organ legislacyjny, który ma prawo do wydawania licencji dla nadawców na zasadach konkurencyjnych. Krajowa Rada nie miała zamiaru dokonać przeglądu i cofać wcześniejszych decyzji, jeśli zostały podjęte zgodnie z prawem i procedurą określoną ustawą. Krajowa Rada będzie zwracać się do Sądu Najwyższego Ukrainy i innych odpowiednich organów w celu rozwiązywania sprzeczności w stosowaniu prawa i zapobiegania powiązanym i wzajemnie wykluczającym się decyzjom, jeżeli przekroczono kompetencje w sprawach nadawców. Krajowa Rada rozpoczęła pracę nad koncepcją rozwoju informacyjnej przestrzeni i aktualizacją przepisów prawnych, na podstawie kompleksowej analizy sytuacji. Zaczęła zbieranie szczegółowych informacji na rynkach regionalnych w celu ustalenia warunków dla przyszłych uczestników na nadawanie w eterze. Krajowa Rada z aprobatą przyjęła pomysł stworzenia radiofonii i telewizji publicznej na Ukrainie i wyraża gotowość pracy zgodnie z zadaniami i kompetencjami określonymi w ustawie. Krajowa Rada deklarowała otwartość do pracy z dziennikarzami i pracownikami mediów z różnych komitetów i grup roboczych. Takimi zasadami Krajowa Rada kieruje się w swojej pracy nadal.

W następnej kolejności nastąpiły zmiany w składzie Krajowej Rady ze strony prezydenckiego powoływania. Zgodnie z dekretemi Prezydenta z dnia 7 lutego 2007 r. J. Storozuka odwołano z funkcji członka członków Krajowej

Rady⁸, a wyznaczono nowego – T. Mokridi⁹. Również, dekret Prezydenta N 961/2009 z dnia 24 listopada 2009 r. odwołał ze stanowiska członka Krajowej Rady V. Liasowskiego¹⁰, który zajmował także stanowisko sekretarza odpowiedzialnego. Odpowiednio do nowego dekretu N 962/2009 z tą samą datą powołano do składu KRURiT nowego członka O. Golovatenko¹¹. Jeszcze wcześniej, 8 kwietnia 2009 r. członek V. Szewczenko podał się do dymisji jako przewodniczący Krajowej Rady, a 21.04.2009 r. Krajowa Rada na posiedzeniu przyjęła jego podanie o dymisję zgodnie z ustawą o Krajowej Radzie. Również I. Kurus, pierwszy zastępca przewodniczącego podał się do dymisji. Podanie zostało przyjęte z zadowoleniem. Ponownie wybrano pierwszego zastępcę A. Muroszniczenko, natomiast przewodniczącego Krajowej Rady do obecnej chwili nie wybrano¹².

Konkludując, takie rotacje mogą prowadzić do blokady państwowego organu władzy, co jest niedopuszczalne i niepożądane w społeczeństwie demokratycznym.

Status prawny Krajowej Rady Ukrainy Radiofonii i Telewizji

Status Krajowej Rady Ukrainy Radiofonii i Telewizji (dalej: KRURiT) określony w art. 1 w Ustawie o Krajowej Radzie Ukrainy Radiofonii i Telewizji traktuje ją jako organ konstytucyjny, stały, czynny i kolegialny. Celem jest nadzorowanie zgodności z prawem Ukrainy w dziedzinie radiofonii i telewizji oraz wykonywania obowiązków regulacyjnych na podstawie ustaw¹³. Krajowa Rada stoi na straży wolności słowa, prawa do

⁸ Указ Президента України від 07.02.2007, № 96/207 „Про звільнення Ю. Сторожука з посади члена Національну Радю України з питань телебачення”, <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>, 19.12.2009.

⁹ Указ Президента України від 07.02.2007, № 97/207 „Про призначення Т.Мокриді на посаду члена Національну Радю України з питань телебачення”, <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>, 19.12.2009.

¹⁰ Указ Президента України від 07.02.2007, № 961/209 „Про звільнення В. Лясовського з посади члена Національну Радю України з питань телебачення”, <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>, 19.12.2009.

¹¹ Указ Президента України від 07.02.2007, № 962/209 „Про призначення О. Головатенко на посаду члена Національну Радю України з питань телебачення”, <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>, 19.12.2009.

¹² Opracowano na podstawie danych strony internetowej *Телекритики*, <http://www.telekritika.ua/news/2009-04-21/45143>, 19.12.2009.

¹³ ЗУ „Про Національну Радю України...”.

informacji i interesu publicznego w radiofonii i telewizji. Krajowa Rada ma osobowość prawną i ma swoją pieczętą z wizerunkiem godła Ukrainy. Krajowa Rada w swojej działalności kieruje się Konstytucją Ukrainy, ustawą o Telewizji i Radiofonii, ustawami: o Krajowej Radzie Ukrainy Radiofonii i Telewizji, o Informacji, o Prawie Autorskim i Pokrewnych Prawach, o Publicznej Telewizji i Radiofonii, o Ochronie Moralności Publicznej i innymi przepisami Ukrainy.

Ponieważ KRURiT jest organem konstytucyjnym, na piątej sesji Rada Najwyższa Ukrainy przyjęła Konstytucję, która określiła procedurę powoływania członków wśród kompetencji Parlamentu i Prezydenta. W art. 85 część 20 Konstytucji stwierdzono pełnomocnictwo Rady Najwyższej, a w art. 106 część 13 określono kompetencje Prezydenta. Czytamy tam o: „powołaniu i zwolnieniu połowy składu Krajowej Rady Ukrainy Radiofonii i Telewizji”¹⁴. Taka specjalna procedura, którą przewidziano w Konstytucji daje pewność, że Krajowa Rada jest organem konstytucyjnym.

Krajowa Rada nie może przekazać swoich uprawnień osobom trzecim. Ponieważ kolegalność Krajowej Rady polega na tym, że wszelkie decyzje są podejmowane wyłącznie na posiedzeniach Krajowej Rady przez głosowania, które są otwarte. Członek Krajowej Rady nie może jednostronnie wykonywać zadania powierzonego Krajowej Radzie. Jednoosobowe podejmowanie decyzji jest niemożliwe. Posiedzenie Krajowej Rady jest ważne, jeśli uczestniczy w nim, co najmniej sześciu członków. Decyzję Krajowej Rady uważa się za podjętą, jeżeli głosowało, co najmniej pięciu członków. Potem decyzję w ciągu trzech dni podpisuje przewodniczący i odpowiedzialny sekretarz Krajowej Rady lub osoby, które wykonują ich obowiązki. W przypadku odmowy przewodniczącego Krajowej Rady podpisania decyzji może ona być podpisana przez pięciu członków Krajowej Rady, którzy brali udział w posiedzeniu. Kolegalność Krajowej Rady ujawnia się dzięki uzgodnionej współpracy. Taka kolegalność może działać tak w jedną stronę, czyli dla dobra polityki informacyjnej i odwrotnie.

Stosownie do artykułu 6 Konstytucji Ukrainy państwowa władza na Ukrainie dzieli się na ustawodawczą, wykonawczą i sądowniczą¹⁵. Odpowiednio do takiej zasady, władza państwowa realizuje swoje funkcje

¹⁴ Конституція України від 28.06.1996, із змінами згідно із Законом N 2222-IV від 08.12.2004, <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>, 10.12.2009.

¹⁵ Ibidem.

przez określone organy państwowe. System organów władzy wykonawczej na Ukrainie można podzielić na: wyższe, centralne oraz lokalne¹⁶. Rada Krajowa w centralnym organie władzy wykonawczej ma specjalny status, ponieważ ma ona określone Konstytucją i ustawodawstwem Ukrainy szczególne zadania i pełnomocnictwa. W stosunku do niej ustala się specjalny tryb utworzenia, reorganizacji, likwidacji, znajdującej się pod kontrolą z obowiązkiem składania sprawozdań, a także mianowania i zwolnienia kierowników. Na czele centralnego organu władzy wykonawczej ze specjalnym statusem stoi przewodniczący.

Zgodnie z art. 3 działalność Krajowej Rady opiera się na zasadach legalności, niezależności, obiektywizmu, przejrzystości, dostępności do publicznej wiadomości, z uwzględnieniem aspektów kulturowych, ideologicznych i różnorodności poglądów politycznych w społeczeństwie. Bierze się też pod uwagę powszechnie uznane międzynarodowe normy i standardy w radiofonii i telewizji¹⁷.

Przedmiot działalności i kompetencje KRURiT

Krajowa Rada Ukrainy Radiofonii i Telewizji jest organem konstytucyjnym stojącym na straży wolności słowa, prawa do informacji oraz interesu publicznego w radiofonii i telewizji. Zgodnie z artykułem 13 ustawy o Krajowej Radzie Ukrainy Radiofonii i Telewizji, Krajowa Rada, po pierwsze, jest organem nadzorczym, do zadań której należy w szczególności:

- nadzór nad zapewnieniem zgodności z wymaganiami przepisów prawnych dotyczących nadawania usług w dziedzinie radiofonii i telewizji;
- nadzór nad przestrzeganiem wymogów licencji nadawczych odpowiednio do prawa Ukrainy w zakresie reklamy i sponsoringu w radiofonii i telewizji;
- zapewnienia zgodności z warunkami licencji;
- nadzór nad przestrzeganiem licencji, określonych prawem reguł wypowiedzi w czasie kampanii wyborczej i referendum;
- nadzór nad przestrzeganiem norm i przepisów technicznych programów radiowych i telewizyjnych;

¹⁶ S. Travinska, *Władza wykonawcza w teraźniejszych warunkach*, Zbiór prac naukowych z materiałami konferencji, 20–21 kwietnia 2007 r., Kijów 2007, s. 57.

¹⁷ ЗУ „Про Національну Радю України...”.

- nadzór nad przestrzeganiem prawa Ukrainy przez nadawców programów w dziedzinie kinematografii;
- nadzór nad przestrzeganiem wymogów ustawodawstwa Ukrainy odnośnie udziału produktów krajowych w programach oraz do używania języka narodowego w przekazach programowych;
- nadzór nad przestrzeganiem prawa do ochrony moralności publicznej;
- nadzór nad przestrzeganiem wymogów przepisów w sprawie udziału inwestycji zagranicznych w statutowych funduszach nadawców;
- wykorzystanie w ramach swoich kompetencji sankcji zgodnie z prawem;
- oficjalny monitoring programów telewizyjnych oraz radiowych¹⁸.

Po drugie, Krajowa Rada wykonuje funkcje regulacyjną w ramach ustawodawstwa Ukrainy w dziedzinie radiofonii i telewizji, a mianowicie:

- przyznawanie i rozszerzanie koncesji na rozpowszechnianie programów radiowych oraz telewizyjnych;
- licencjonowanie usług operatorów kablowych;
- udział w opracowaniu i zatwierdzeniu projektu tabeli krajowego podziału pasm częstotliwości Ukrainy i planu wykorzystania zapasów częstotliwości Ukrainy;
- określenie warunków rozwoju wykorzystania i identyfikacji użytkowników zasobów częstotliwości przeznaczonych na potrzeby nadawców;
- zapewnienie i promowanie konkurencji w działalności TV i radia wszystkich form własności, zgodnie z wymogami prawodawstwa;
- stworzenie warunków, zapobiegających usunięciu ograniczeń lub zakłóceniu konkurencji w przestrzeni informacyjnej;
- prowadzenie państwowego rejestru nadawców telewizyjnych i radiowych programów na Ukrainie¹⁹.

Po trzecie, uprawnienia Krajowej Rady w sprawie organizacji i perspektywy rozwoju nadawania programów:

- udział w realizacji i rozwoju polityki państwa w branży telewizji i radiofonii;
- opracowanie i zatwierdzenie Krajowego Planu rozwoju przestrzeni informacyjnej;
- analiza stanu nadawania programów w Ukrainie;

¹⁸ Zob. art. 13 ЗУ „Про Національну раду...”.

¹⁹ Zob. art. 14 ЗУ „Про Національну раду...”.

- decyzje w sprawie tworzenia i rozwoju radiofonii i telewizji, sieci transmisji, sieci telewizji, które wymagają użycia zapasów częstotliwości. W celu określenia rozwoju technicznego wielokanałowych sieci telewizyjnych z działem wykorzystania zapasów częstotliwości oraz porządku konkurencji dla rozwoju technicznego, utrzymania i eksploatacji tych sieci telewizji. Oraz dla opracowania wniosków elektromagnetycznych kompatybilności urządzeń radiowych.

Wspieranie integracji ukraińskich nadawców radiowych i telewizyjnych na świecie w przestrzeni informacyjnej i realizacji działań zgodnie z międzynarodowymi standardami.

Uogólnienie praktyki prawnej w branży telewizji i radiofonii, udział w opracowywaniu propozycji poprawy prawodawstwa w tej dziedzinie.

Współpraca w branży telewizji i radiofonii z organizacjami międzynarodowymi, z organami władzy wykonawczej i organizacjami pozarządowymi w innych krajach. Określenie trybu prowadzenia dokumentacji, tworzenia rejestru kopii nadawanych programów w celu tworzenia tymczasowego archiwum nadawczego oraz tworzenie archiwalnego funduszu zgodnie z prawem Ukrainy. Utworzenie i utrzymywanie państwowego archiwum programów telewizyjnych i radiowych Ukrainy w sposób przewidziany przez prawo²⁰.

Do wyżej wymienionych kompetencji Krajowej Rady dodaje się coroczne sprawozdanie z działalności Krajowej Rady. Działania Krajowej Rady zgodnie z prawem ukraińskim są otwarte i jej decyzje dostępne są dla wszystkich uczestników stosunków w sferze informacyjnej. Krajowa Rada przygotowuje roczne sprawozdanie ze swojej działalności, publikuje je do 1 lutego po roku sprawozdawczym i natychmiast wysyła raport do Najwyższej Rady i Prezydenta Ukrainy. Roczne sprawozdanie Krajowej Rady prezentuje jej przewodniczący na posiedzeniu Rady Najwyższej Ukrainy²¹. Za 2009 rok Prezydent Ukrainy zaakceptował już sprawozdanie z działalności Krajowej Rady, o czym poinformowano publiczność na oficjalnej internetowej stronie Krajowej Rady.

W tym sprawozdaniu zaznacza się wyniki i wykonania zgodnie z opracowanym krajowym planem rozwoju przestrzeni informacyjnej. Przedstawia się wiadomości o zmianach dokonanych w ciągu okresu sprawozdawczego w krajowym planie rozwoju, wyniki procesu koncesyjnego, informacje na

²⁰ Zob. art. 15 3У „*Про Національну раду...*”.

²¹ Zob. art. 16 3У „*Про Національну раду...*”.

temat dotrzymania nadawcom warunków koncesji, zgodności z wymogami transmisji w sprawie udziału produktów krajowych w programach, dotrzymania wymogów przepisów transmisji dotyczących reklamy i sponsoringu. Oraz informacji na temat obowiązków prawnych do udziału kapitału zagranicznego w kapitale autoryzowanym telewizyjnych i radiowych organizacji także wymogów co do ustawowych dokumentów, informacji o założycielach (właścicielach) telewizji i radia, ocenie poziomu konkurencji i monopolizacji rynku informacyjnego. Również po wyborach²² i referendum²³ Krajowa Rada publikuje sprawozdanie w sprawie przestrzegania przez niektórych nadawców prawa nadawania w czasie kampanii wyborczych i referendum. Na podstawie raportu Krajowej Rady Najwyższa Rada Ukrainy może wyrazić votum nieufności Krajowej Radzie. Jeżeli podobnie krytyczne stanowisko zajmie Prezydent Ukrainy, prowadzi to do dymisji wszystkich członków Rady Krajowej²⁴.

Krajowa Rada w ramach swoich uprawnień podejmuje decyzje, opracowuje odpowiednie przepisy, zasady i instrukcje zatwierdzone decyzjami Krajowej Rady, organizuje i nadzoruje sposób ich realizacji, a także wydaje zalecenia²⁵. Decyzje Krajowej Rady w ramach jej uprawnień obowiązują na całym terytorium Ukrainy (zgodnie z Konstytucją Ukrainy terytorium jest niepodzielne i jednolite)²⁶. Toteż Krajowa Rada jest centralnym organem władzy wykonawczej ze specjalnym statusem i posiada takie uprawnienia, jakich nie może mieć inny organ władzy. Jej specjalna misja jest określona w Konstytucji i ustawie Ukrainy o kolejności powstawania, reorganizacji, likwidacji, usuwaniu, odpowiedzialności, powoływaniu i odwoływaniu przewodniczącego. Wraz z władzami wykonawczymi może ona wydawać wspólne decyzje w kwestii działań w branży transmisji radiowych i telewizyjnych²⁷. Na przykład, żeby otrzymać licencję na rozpowszechnianie programów w sieciach kablowych, którą wydaje Krajowa Rada, trzeba mieć licencję Krajowej Komisji ds. Komunikacji

²² Zgodnie z art. 71 Konstytucji Ukrainy: „Wybory do organów władzy państwowej i samorządów lokalnych”.

²³ Zgodnie z art. 72 Konstytucji Ukrainy: „Ogólno ukraińskie referendum wyznaczane jest przez Radą Najwyższą i Prezydenta Ukrainy”.

²⁴ Od momentu powstania Krajowej Rady, tj. 15.12.1994 r., jeszcze nie było takiego przypadku.

²⁵ Tak np., KRURiT przyjęła zasady prowadzenia konkursów odośnie otrzymania koncesji, które są zatwierdzone decyzją KRURT z dnia 16.04.2003 r. N 476.

²⁶ Zob. art. 2 *Konstytucji Ukrainy*.

²⁷ Zob. art. 17 3У „*Про Національну раду...*”.

zezwalającą na rozprowadzanie w sieci kablowej. Efektem takiej „współpracy” Krajowej Rady z innymi organami władzy jest to, że nadawca czasami jest zdezorientowany tymi wątkami i chodzeniem po korytarzach władzy. Biorąc pod uwagę fakt, że na Ukrainie ponad 1500 przedsiębiorstw²⁸, które działają w sferze radiowej i telewizyjnej, jest to olbrzymia „armia”. Jednak w Krajowej Radzie stworzono „jedno okienko”, które udziela różnorodnej informacji odnośnie uzyskania licencji, rozpowszechniania programów w sieciach kablowych, przyznawania koncesji na rozpowszechnienie programów, listy programów dozwolonych do transmisji, konsultacje odnośnie różnych zmian prawnych w przestrzeni informacyjnej. Organizacja takiego „konsultacyjnego okienka” bardzo ułatwia nadawcom zrozumienie jednolitego procesu działającego w aparacie biurokratycznym oraz poprawia zrozumienie pomiędzy funkcjonariuszami i konsumentami. Zmiany w działalności Krajowej Rady odnośnie polepszenia obsługi konsumenta trwają i postępowania w dobrym kierunku są widoczne.

Powoływanie członków Krajowej Rady Ukrainy Radiofonii i Telewizji przez Najwyższą Radę i Prezydenta

Krajowa Rada jest organem kolegialnym, który składa się z ośmiu osób. Spośród nich czterech członków jest niezależnych powoływanych przez Najwyższą Radę a czterech członków przez Prezydenta. Krajowa Rada jest upoważniona do pełnienia swoich obowiązków, jeżeli powoływano nie mniej niż sześciu jej członków²⁹. Kadencja członka Krajowej Rady trwa pięć lat, licząc od dnia jego powołania za wyjątkiem przewidzianym w art. 8 Ustawy o Krajowej Radzie Ukrainy Radiofonii i Telewizji³⁰.

²⁸ Za materiałami KRURiT o Państwowym rejestrze na 1.07.2009 r. <http://www.nrada.gov.ua/cgi-bin/go?page=93>, 29.11.09.

²⁹ Zob. art. 4 3Y „*Про Національну раду...*”. Ustawa nie przewiduje proporcji powołanych członów przez Radą Najwyższą i Prezydenta w przypadku sześciu członków.

³⁰ Zgodnie z art. 8 3Y „*Про Національну раду...*”: „Odwołanie członka przed upływem kadencji możliwe w przypadku złożenia wniosku o zwolnienie z własnej woli lub dymisji, przerywanie obywatelstwa lub wyjazd na trwałe zamieszkanie poza Ukrainą, wejście w życie wyroku sądu, choroby trwałej dłuższej niż 6 miesięcy uniemożliwiającej sprawowanie funkcji za potwierdzeniem przez sąd opinii lekarskiej, nie uczestniczenie w posiedzeniach Krajowej Rady bez przyczyny w ciągu dwóch miesięcy, uznanie niezdolności do czynności prawnej, podjęcia innej pracy, posiadanie

Ww. ustawa przewiduje powtórne bycie członkiem Krajowej Rady. Zgodnie z art. 4 ustawy jedna i ta sama osoba może być ponownie powołana na członka Krajowej Rady tylko raz. Ale nie ma żadnego aktu prawnego, który przewidywałby zakaz powrotu byłego członka do składu Krajowej Rady po upływie pięcioletniej przerwy. Ustawa wymaga również od członków Krajowej Rady szczegółowych kwalifikacji. Aby znaleźć się w składzie KRURiT członkowie muszą spełniać następujące kryteria: być obywatelem Ukrainy oraz posiadać wysokie kwalifikacje w jednej z następujących dziedzin: dziennikarstwie, prawie, zarządzaniu w środkach masowego przekazu. Mogą to być również przedstawiciele nauki, kultury, sztuki, którzy mają wyższe wykształcenie oraz doświadczenie zawodowe z danej dziedziny minimum 5-letnie. Od członków wymaga się też znajomości języka narodowego, zamieszkania na Ukrainie w ciągu ostatnich dziesięciu lat, jak również nie bycia w wieku emerytalnym w momencie powoływania³¹. Na członka KRURiT nie może być powołana osoba, która obciążona jest wyrokiem karalnym za przestępstwa z winy umyślnej, jeżeli karalności nie usunięto w ustalonym porządku.

Mianowanie członków KRURiT przez Radą Najwyższą Ukrainy odbywa się w następującej procedurze. Odpowiednio do art. 5 ustawy o KRURiT Parlament Ukrainy powołuje członków Krajowej Rady w ciągu dwóch miesięcy od daty zakończenia kadencji poprzednich członków. W ciągu trzech dni Komitet Wolności Słowa i Informacji przy Najwyższej Radzie publikuje ogłoszenie w środkach masowego przekazu oraz wysyła interpelację do frakcji parlamentarnych o wyborach kandydatów na stanowisko członka Krajowej Rady. Komitet Wolności Słowa i Informacji przyjmuje propozycje kandydatur w ciągu 21 dni od daty publikacji ogłoszenia. Propozycje odnośnie kandydatur na członka Krajowej Rady mogą przedstawiać tylko frakcje i grupy parlamentarne oraz krajowe stowarzyszenie fachowców działające w zakresie mediów. W ciągu 14 dni po upływie terminu przyjmowania propozycji kandydatur na stanowisko członka, Komitet Wolności Słowa i Informacji omawia podane

udziałów albo akcji spółki producenckiej radiowej lub telewizyjnej”. Zabroniona jest też działalność zarobkowa oprócz pracy dydaktyczno-naukowej w charakterze nauczyciela akademickiego lub pracy twórczej, śmierci. Każde odwołanie członka przed upływem kadencji ma swoją procedurę: w jednych wypadkach odwołanie odbywa się przez sąd, a w innych – przez Krajową Radą.

³¹ Na Ukrainie w chwili obecnej ustawowy wiek emerytalny dla: kobiet – 55 lat, mężczyzn – 60.

nominație și introduce în Najvyšșej Rady reprezentare pe fiecare candidat cu propuneri și recomandări. Găsirea în Najvyšșej Rady Ukrainy în cazul desemnării membrului Krajovej Rady are loc separat pe fiecare candidat. Desemnat în calitate de membru KRURiT este persoana, pentru care s-a votat desemnarea constituțională majoritatea voturilor compunând Najvyšșej Rady³². Dacă în urma rezultatelor găsirii necesare cantității membrilor Krajovej Rady nu a fost ales, se efectuează procedura desemnării, de la începutul anunțării concursului prin Comitetul Libertății de Cuvânt și Informație în cazul găsirii candidaților în funcția de membru Krajovej Rady³³. În conformitate cu legea nu este prevăzută câte ori poate avea loc această procedură repetată în cazul găsirii membrului KRURiT; nu există astfel de restricții. Obiceiul este ca procedura să se termine în primul vot, mai rar este a doua desemnare în calitate de membru KRURiT. Pentru că alegerea este precedată de discuții și negocieri cu candidații în calitate de membrii Krajovej Rady cu fracțiunile parlamentare.

Desemnarea membrilor Krajovej Rady prin Președintele Ucrainei are loc în următoarele condiții. Conform art. 6 din lege, Președintele desemnează membrii Krajovej Rady în termen de o lună de la data încheierii mandatului membru, care a fost desemnat prin Președintele. Președintele emite decret în legătură cu desemnarea membrului Krajovej Rady, după care acesta devine membru cu mandat, care participă la exercitarea atribuțiilor sale³⁴. Totuși are loc discuția în legătură cu baza legală pentru desemnarea și revocarea membrilor Krajovej Rady. Baza legală este stabilită de Constituția Ucrainei și legea privind Televiziunea și Radiofonie. Legea nu prevede procedura revocării membrilor Krajovej Rady prin decret prezidențial. În articolul 4 alineatul 3 legea prevede numai desemnarea membrilor Krajovej Rady pe termen de cinci ani. Cu excepția cazurilor prevăzute în art. 8 și art. 16 alineatul 5 ww. din lege (vezi anexa 30 și 24). Totuși în practică Președintele prin propriul decret revocă membrii Krajovej Rady, care a desemnat. Procedura desemnării prin Președintele este mai simplă în comparație cu procedura desemnării prin Najvyšșej Radu, pentru că decizia este luată de o singură persoană și nu are loc discuție în legătură cu candidații, calitățile și calificările.

³² Conform art. 76 din Constituția Ucrainei: „Constituționalul compune Rady Najvyšșej Ukrainy din 450 de membri”.

³³ Vezi art. 5 din 3Y „Про Національну раду...”.

³⁴ Vezi art. 6 din 3Y „Про Національну раду...”.

Oдноśnie do art. 9 ustawy o KRURiT na czele Krajowej Rady stoi przewodniczący, którego wybierają członkowie ze swojego grona w głosowaniu tajnym. Kandydatury na stanowisko przewodniczącego Krajowej Rady wysuwa się po przedstawieniu nie mniej niż trzech członków. Wybrany przewodniczącym zostaje osoba, na którą głosowało nie mniej niż pięciu członków Krajowej Rady³⁵. Obowiązki przewodniczącego Krajowej Rady zapisane są w art. 9 wyżej wymienionej ustawy³⁶ i w części 2 rozdziału III regulaminu KRURiT³⁷. Do obowiązków przewodniczącego należą w szczególności:

- organizowanie działalności Krajowej Rady;
- proponowanie zagadnień do rozpatrzenia przez Krajową Radę na posiedzeniu zgodnie z sugestiami członków;
- przewodniczenie na posiedzeniach Krajowej Rady;
- zwoływanie posiedzeń i publikacja rocznych sprawozdań z działalności Krajowej Rady oraz wysyłanie ich do Najwyższej Rady i Prezydenta;
- reprezentacja Krajowej Rady w organach władzy i samorządzie;
- relacje z osobami fizycznymi i prawnymi na Ukrainie i za granicą;
- wydawanie i podpisywanie wraz z odpowiedzialnym sekretarzem decyzji i licencji wydanych przez Krajową Radę i ogłaszanie ich;
- prawo do uczestniczenia w posiedzeniach Gabinetu Ministrów z prawem głosu doradczego;
- udział w posiedzeniach centralnych organów władzy wykonawczej, innych instytucji publicznych w tych pytaniach, które odnoszą się do tematu działalności z dziedziny radia i telewizji.

Przewodniczący Krajowej Rady dysponuje środkami budżetowymi na utrzymanie i zabezpieczenie działalności Krajowej Rady oraz funduszami pozabudżetowymi i innymi środkami otrzymywanymi na rachunek Krajowej Rady, które nie są zakazane przez prawo Ukrainy.

Odwołanie przewodniczącego przed upływem kadencji możliwe jest podobnie jak odwołanie członka Krajowej Rady przed upływem kadencji (zob. przypis 30). Możliwe jest również odwołanie z własnej woli oraz w razie przyjęcia odpowiedniej decyzji KRURiT. Krajowa Rada rozpatruje kwestię odwołania przewodniczącego przed upływem kadencji po piśmnym przedstawieniu nie mniej niż trzech członków i nie wcześniej,

³⁵ Zob. art. 9 ЗУ „Про Національну раду...”.

³⁶ Ibidem.

³⁷ Регламент Національної Ради України з питань телебачення і радіомовлення, від 18.02.2009, № 281, <http://www.nrada.gov.ua/cgi-bin/go?page=5>, 8.12.2009.

jak rok po jego wybraniu lub po poprzednim rozpatrzeniu kwestii odwołania przed upływem kadencji. Po zakończeniu pełnomocnictwa przewodniczącego Krajowej Rady nadal wypełnia on swoją funkcję jako członek.

Art. 10 ustawy przewiduje formy i zasady wyboru pierwszego zastępcy, zastępcy przewodniczącego i odpowiedzialnego sekretarza Krajowej Rady. Wybierani są oni przez członków Krajowej Rady w głosowaniu tajnym. Procedura ich wyboru podobna jest do wyboru przewodniczącego. Otóż, kandydowanie na ww. stanowiska odbywa się po przedstawieniu nie mniej niż trzech członków na każdą pozycję. Wybranymi na te stanowiska stają się osoby, na które głosowało nie mniej niż pięciu członków Rady Krajowej³⁸. W ustawie omawia się tak ważny warunek jak to, że przewodniczący i sekretarz odpowiedzialny nie mogą być powoływani przez ten sam organ. Czyli przy powołaniu przewodniczącego i odpowiedzialnego sekretarza przestrzega się parytetu głosów Rady Najwyższej i Prezydenta. Może powstać pytanie, dlaczego te stanowiska?

Uważam, po pierwsze, dla efektywnego zarządzania instrumentami w branży radia i telewizji, prowadzenia polityki kierowania środkami masowego przekazu, tworzenia polityki informacyjnej.

Po drugie, podział wykonywania obowiązków między osobami, które posiadają pełnię stanowiska w różnych kierunkach.

Po trzecie, zabezpieczenie przed koncentracją władzy w jednych rękach zarządzaniem działalnością jedynym organem władzy wykonawczej w sferze radio- i telefonii.

Po czwarte, wzajemna wymienialność w razie niemożliwości spełnienia swoich funkcji z różnych powodów po to, by nie blokować działalności państwowego organu.

Następnie ustawa oraz część 3 rozdziału III regulaminu KRURiT³⁹ określa pełnomocnictwo pierwszego zastępcy, zastępcy oraz odpowiedzialnego sekretarza. W przypadku niemożliwości pełnienia swoich obowiązków przez przewodniczącego Krajowej Rady z powodu nieobecności lub niemożności funkcję tą wykonuje pierwszy zastępca przewodniczącego. Zastępca przewodniczącego Krajowej Rady w czasie nieobecności przewodniczącego i pierwszego zastępcy wykonuje ich pełnomocnictwo, a także działa jako odpowiedzialny sekretarz w razie jego nieobecności

³⁸ Zob. art. 10 ЗУ „Про Національну раду...”.

³⁹ Zob. rozdział III Регламент Національної ради...

lub niemożności realizacji jego funkcji⁴⁰. Odpowiedzialny sekretarz przygotowuje projekt porządku dziennego posiedzenia Krajowej Rady i nadzoruje przygotowywanie spraw do rozpatrzenia, podpisuje licencje udzielane przez Krajową Radę. W przypadku niewybrania albo niemożliwości lub niechęci wykonywania swoich obowiązków przewodniczącego przez pierwszego zastępcę i odpowiedzialnego sekretarza Krajowa Rada swoją decyzją zobowiązuje innych członków Krajowej Rady okresowo do spełniania tych obowiązków⁴¹.

Część 7 art. 10 ustawy przewiduje wypadki przedterminowego przewrącia pełnomocnictwa funkcjonariuszy. Odwołanie pierwszego zastępcy, zastępcy, odpowiedzialnego sekretarza przed upływem kadencji przewiduje taka sama procedura jak i przewodniczącego. Czyli możliwe jest w przypadku odwołania członka Krajowej Rady przed upływem kadencji, z własnej woli oraz w razie przyjęcia odpowiedniej decyzji KRURiT. Rozpatrzenie odwołań pierwszego zastępcy, zastępcy, odpowiedzialnego sekretarza przed upływem kadencji po pisemnym przedstawieniu nie mniej niż trzech członków. Po zakończeniu pełnomocnictwa pierwszego zastępcy, zastępcy, odpowiedzialnego sekretarza Krajowej Rady nadal pełnią oni swoje funkcje jako członkowie⁴². Jednak ustawa nie określa ilości głosów członków KRURiT w głosowaniu za przedterminowym przerwaniem pełnomocnictwa przez osoby pełniące obowiązki osób publicznych w przypadku tak przewodniczącego, jak i pierwszego zastępcy, zastępcy i odpowiedzialnego sekretarza Krajowej Rady. Odwołanie takich osób przed upływem kadencji bez własnej woli jest bardzo rzadko spotykanym zjawiskiem, a jeżeli jest – to większością głosów członków Krajowej Rady.

W celu zapewnienia wykonywania zadań i uprawnień w regionach Krajowa Rada powołuje swoich przedstawicieli. Przedstawicieli jest dwudziestu sześciu: w Republice Autonomicznej Krym, dwudziestu czterech województwach, miastach Kijów i Sewastopol. W Kijowie i województwie Kijowskim jeden przedstawiciel Krajowej Rady. Pełnomocnictwa ich ważne są tylko na określonym terytorium, czyli zgodnie z administracyjnym podziałem kraju. Krajowa Rada wyznacza przedstawicieli na zasadzie konkursu zgodnie z decyzją na cztery lata. Przedstawiciele Krajowej Rady są pracownikami biura Krajowej Rady i wykonują funkcje

⁴⁰ Zob. art. 10 „*Про Національну раду...*”.

⁴¹ Ibidem.

⁴² Ibidem.

służbowe. Odpowiednio do art. 11 ustawy, przedstawiciele Krajowej Rady działają w sposób ciągły; wykonywanie ich obowiązków służbowych nie może być łączone z zajmowaniem innego stanowiska w organach publicznych i prywatnych, otrzymywaniem honorariów, posiadaniem udziałów albo akcji spółki producenckiej radiowej lub telewizyjnej. Zabroniona jest też działalność zarobkowa oprócz pracy dydaktyczno-naukowej w charakterze nauczyciela akademickiego lub pracy twórczej. Są zobowiązani w terminie jednego miesiąca od powołania wycofać się z założycieli organizacji radiowych i telewizyjnych oraz pozbyć się udziałów⁴³. Również ustawa ustala wyraźne pełnomocnictwa przedstawicieli Krajowej Rady, którzy zobowiązani są do: nadzoru nad dotrzymywaniem umów licencji z nadawcami, wykonaniem warunków koncesyjnych, monitoringu program telewizyjnych i radiowych. Do ich obowiązków należy także nadzór nad przestrzeganiem licencji, określonych prawem reguł wypowiedzi w czasie kampanii wyborczej i referendum oraz poinformowanie Centralnej Komisji Wyborczej, odpowiednich Terytorialnych Komisji Wyborczych, Krajowej Rady o ujawnionych zakłóceniach oraz wysyłanie sprawozdań do Krajowej Rady w sprawie naruszania prawa w dziedzinie radiofonii i telewizji⁴⁴. Do tego przedstawiciele zobowiązani są do wykonywania decyzji Krajowej Rady, postanowień przewodniczącego, jego zastępców i szefa biura Krajowej Rady. Przedstawiciele Krajowej Rady zobowiązani są również wysyłać licencjobiorcom zidentyfikowane przypadki naruszenia prawa i/lub warunków licencji nie później niż 10 dni po ich wykryciu⁴⁵. Zgodnie z częścią 9 rozdziału III regulaminu, przedstawiciele składają roczne sprawozdanie na temat swojej działalności do Krajowej Rady do 20 grudnia i po zatwierdzeniu sprawozdań Krajowa Rada w ciągu dwóch tygodni publikuje je na obszarze, który reprezentuje dany przedstawiciel⁴⁶.

Dla wykonania swoich zadań KRURiT ma swoją jednostkę pod nazwą biuro Krajowej Rady (art. 12 ustawy). Właśnie biuro służy do zabezpieczenia prawnych, naukowych, informacyjnych, organizacyjnych, logistycznych i innych działań Krajowej Rady⁴⁷. Na czele biura stoi szef, który nie może pochodzić z grona członków Krajowej Rady. Krajowa

⁴³ Zob. art. 11 „*Про Національну раду...*”.

⁴⁴ Ibidem.

⁴⁵ Ibidem.

⁴⁶ Zob. rozdział III *Регламент Національної Ради...*

⁴⁷ Zob. art. 12 „*Про Національну раду...*”.

Rada opracowuje i zatwierdza strukturę, listę etatową i regulamin biura. Szef oraz kierownicy jednostek biura są powoływani i odwoływani przez Krajową Radę. Wygaśnięcie mandatu członków Krajowej Rady nie jest podstawą do rozwiązania umowy o pracę z pracownikami biura. Pracownicy biura są pracownikami urzędów państwowych, do których stosuje się również ustawa o Pracownikach Państwowych.

Rozpatrzyliśmy organizację Krajowej Rady, procedurę powoływania i odwołania członków, wyborów przewodniczącego, jego zastępców, odpowiedzialnego sekretarza KRURiT. Również zapoznaliśmy się z ich obowiązkami, pełnomocnictwami, dokumentowaniem działalności, procedurą sprawozdawczą, planowaniem, przygotowaniem i prowadzeniem posiedzeń Krajowej Rady. Dowiedzieliśmy się o przedmiocie i kompetencjach Krajowej Rady. Oto, Krajowa Rada jest jedynym organem w systemie władzy wykonawczej, do której należy kontrola i nadzór w sferze radia i telewizji oraz ma szerokie kompetencje w danej dziedzinie.

Zakończenie

Krajowa Rada Ukrainy Radiofonii i Telewizji jest konstytucyjnym, kolegialnym organem, którego celem jest nadzorowanie zgodności z prawem Ukrainy w dziedzinie radiofonii i telewizji oraz wykonanie obowiązków regulacyjnych na podstawie ustaw. Krajowa Rada stoi na straży wolności słowa, prawa do informacji i interesu publicznego w radiofonii i telewizji. Jej działalność opiera się na zasadach legalności, niezależności, obiektywizmu, przejrzystości, dostępności do publicznej wiadomości, z uwzględnieniem aspektów kulturowych, ideologicznych oraz różnorodności poglądów politycznych w społeczeństwie. Bierze pod uwagę powszechnie uznane międzynarodowe normy i standardy w radiofonii i telewizji. Służy też pewnemu i wyczerpującemu przeglądowi problemów i uzasadnieniu decyzji. Podstawowymi zasadami działania Krajowej Rady i jej priorytetami jest tworzenie przestrzeni informacyjnej i audiowizualnej Ukrainy. Tylko Krajowa Rada jako specjalny organ legislacyjny jest przeznaczona do wydawania licencji dla nadawców na zasadach konkurencyjnych.

KRURiT składa się z ośmiu osób. Spośród nich czterech członków niezależnych jest powoływanych przez Najwyższą Radę i czterech członków przez Prezydenta. Krajowa Rada jest upoważniona do pełnienia swoich obowiązków, jeżeli powołano nie mniej niż sześciu spośród jej członków.

Крайова Рада України jest również organem nadzorczym i regulacyjnym, który wyznacza perspektywy rozwoju nadawania programów.

W procesie transformacji ukraińskiej gospodarki Krajowa Rada odgrywa znaczącą rolę w przestani medialnej. Jest ona ważnym organem władzy wykonawczej, dbającym o interesy państwa w danej branży. Krajowa Rada dokonuje przeglądu w stosowaniu prawa i zapobiega przekroczeniu kompetencji w sprawach nadawców. Pracuje także nad koncepcją rozwoju przestrzeni informacyjnej i aktualizacją przepisów prawnych, opierając się na kompleksowej analizie sytuacji.

Bibliografia

- Конституція України від 28.06.1996, № 254к/96-ВР, із змінами від 8.12.2004, № 2222-IV: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>, 28.11.2009.*
- Закон України „Про телебачення і радіомовлення”, № 3759-ХІІ від 21.12.1993, зі змінами. Із змінами, внесеними згідно із Законами N 75/95-ВР від 28.02.95, N 198/95-ВР від 2.06.95, N 70/97-ВР від 14.02.97, N 595/97-ВР від 22.10.97, N 196/98-ВР від 5.03.98, N 193-ХІV від 20.10.98, N 998-ХІV від 16.07.99, N 1642-ІІІ від 6.04.2000, N 1709-ІІІ від 11.05.2000, N 2680-ІІІ від 13.09.2001, N 2921-ІІІ від 10.01.2002, N 744-IV від 15.05.2003, N 762-IV від 15.05.2003, N 871-IV від 22.05.2003, N 1294-IV від 20.11.2003, N 1407-IV від 3.02.2004, N 2810-IV від 6.09.2005, N 3099-IV від 17.11.2005, N 3253-IV від 21.12.2005, N 3317-IV від 12.01.2006, N 145-VI від 18.03.2008., <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>, 18.12.2009.*
- ЗУ „Про Національну Раду України з питань телебачення і радіомовлення”, N 538/97-ВР від 23.09.1997 року, із змінами згідно законів N 3317-IV від 12.01.2006, N 1722-VI від 17.11.2009, <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>, 18.12.2009.*
- Постанова Верховної Ради України від 15.12.1994, № 293/94-В „Про проект Положення про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення”, <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>, 13.12.2009.*
- Указ Президента України від 25.04.1994, № 186/94 „Про Національну Раду з питань телебачення”. Утраціл moc на podstawie Dekretu Prezzydenta N 420/94 від 1.08.94, <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>, 18.12.2009.*
- Указ Президента України від 13.06.1994, № 280/94 „Про тимчасове положення про Національну Раду з питань телебачення”, <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>, 18.12.2009.*
- Указ Президента України від 1 серпня 1994 р. № 420/94 „Про Укази Президента України від 25.04.1994 № 186 та від 3.06.1994 № 280”, <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>, 18.12.2009.*

- Указ Президента України від 7.02.2007, № 96/207 „Про звільнення Ю. Сто-рожука з посади члена Національну Раду України з питань телеба-чення”, <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>, 19.12.2009.
- Указ Президента України від 7.02.2007, № 97/207 „Про призначення Т. Мокріди на посаду члена Національну Раду України з питань телебачення”, <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>, 19.12.2009.
- Указ Президента України від 7.02.2007, № 961/209 „Про звільнення В. Лясов-ського з посади члена Національну Раду України з питань телебачення”, <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>, 19.12.2009.
- Указ Президента України від 7.02.2007, № 962/209 „Про призначення О. Голова-тенко на посаду члена Національну Раду України з питань телеба-чення”, <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>, 19.12.2009.
- S. Travinska, *Władza wykonawcza w teraźniejszych warunkach*, Zbiór prac nauko-wych z materiałami konferencji, 20–21 kwietnia 2007 r., Kijów 2007, s. 57.

Summary

This paper discusses the importance, organization, legal framework and history of an organ of state authority in Ukraine, namely the National Council for Television and Radio Broadcasting. The paper analyzes Ukrainian legal acts regulating the activity of organs in the realm of information. The purpose of the study is to explain the structure of the organs of executive power in the realm of the media and the process of their establishment and development. It also presents the powers of the President with respect to the National Council. The study aims to determine the status, position and function of the present government institution in the Ukrainian press system. Given this main aim, it is necessary to present the National Council as a legitimate institution regulated by a series of legitimizing provisions. It is of no lesser importance to determine and describe mutual relations between legal regulations and the activities of the National Board. The analysis of the Ukrainian normative acts allows one to answer questions about the essence and foundations of the National Council for Television and Radio Broadcasting's activity and functions.

